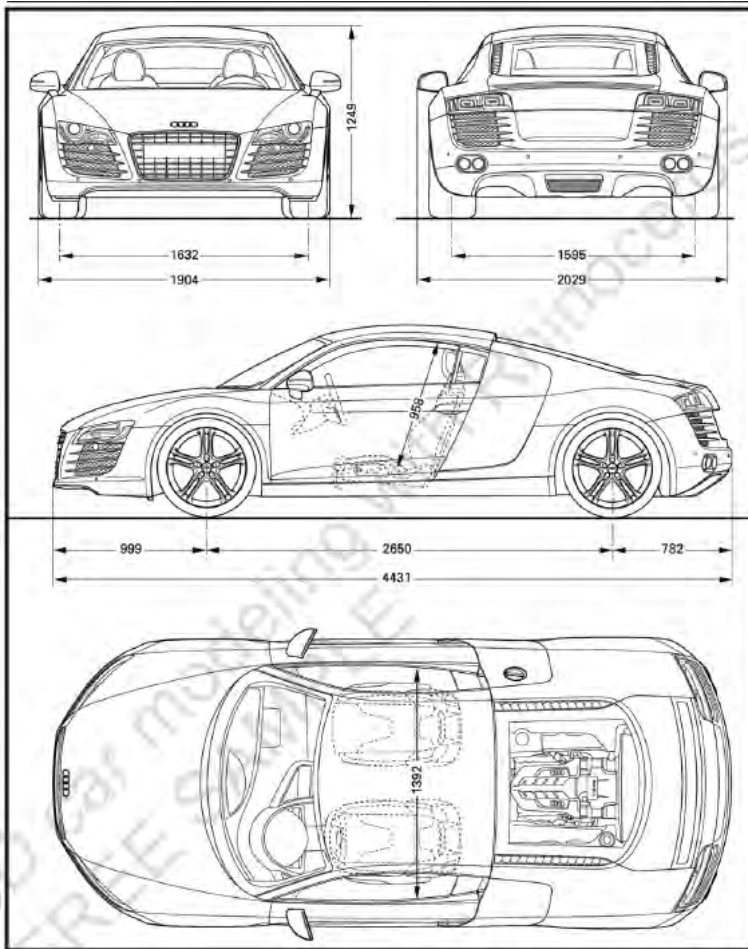

Úvod do Deskriptivní geometrie

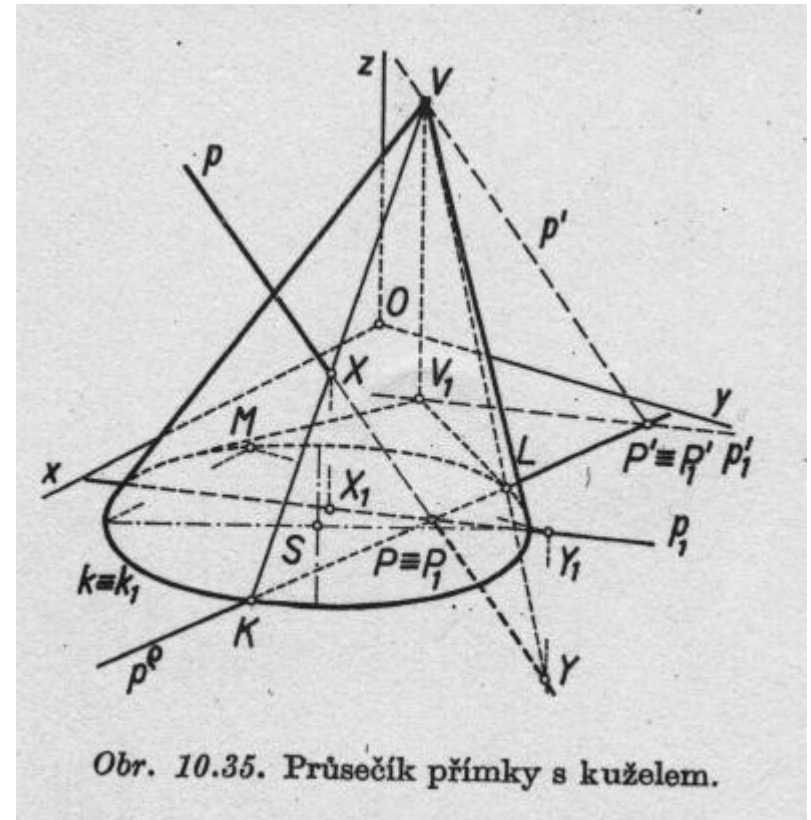
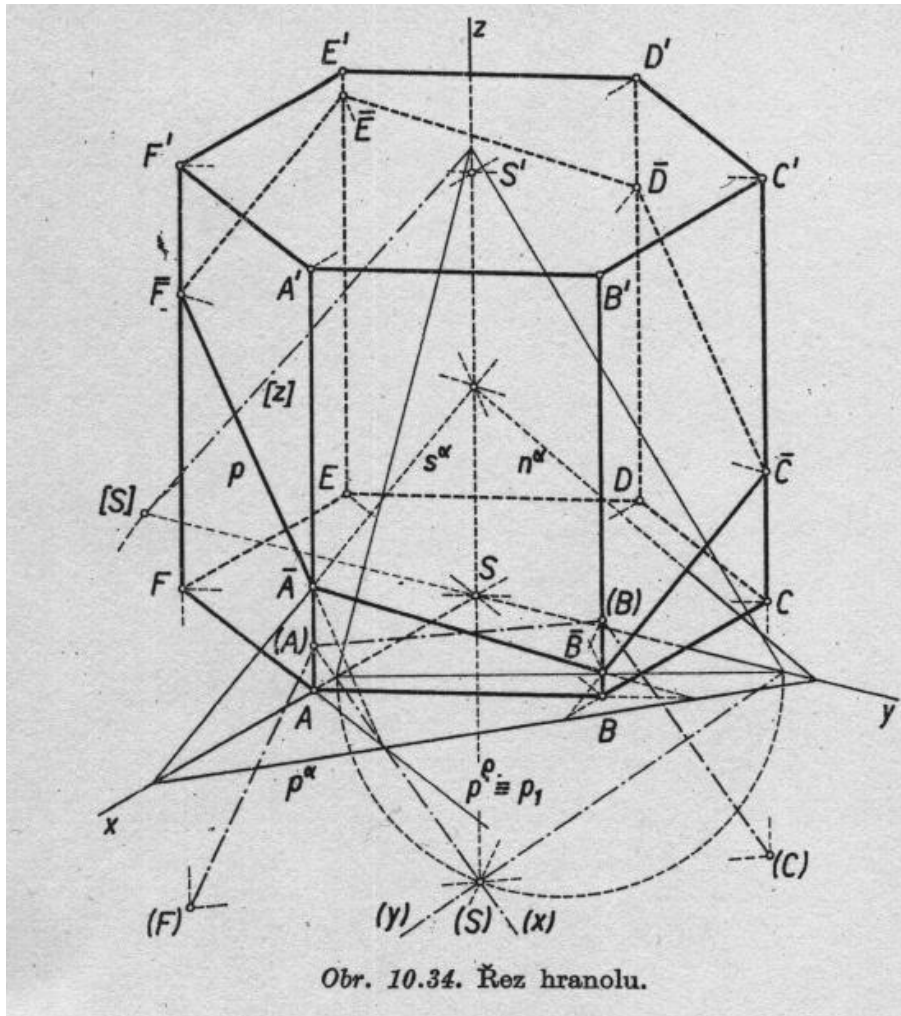
Deskriptivní geometrie se věnuje zkoumání geometrických vztahů trojrozměrných objektů prostřednictvím jejich dvojrozměrného znázornění.

www.ak3d.de/portfolio/tutorials/FreeSample.pdf

www.rhino3d.com

Deskriptivní geometrie se věnuje zkoumání geometrických vztahů trojrozměrných objektů prostřednictvím jejich dvojrozměrného znázornění.

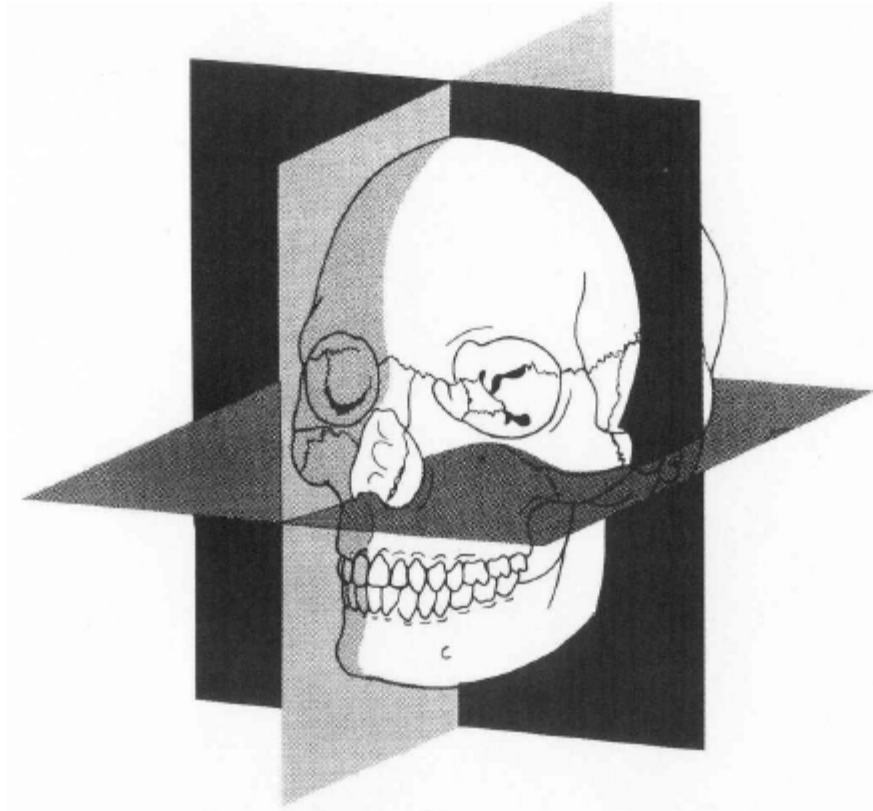
Promítání do roviny

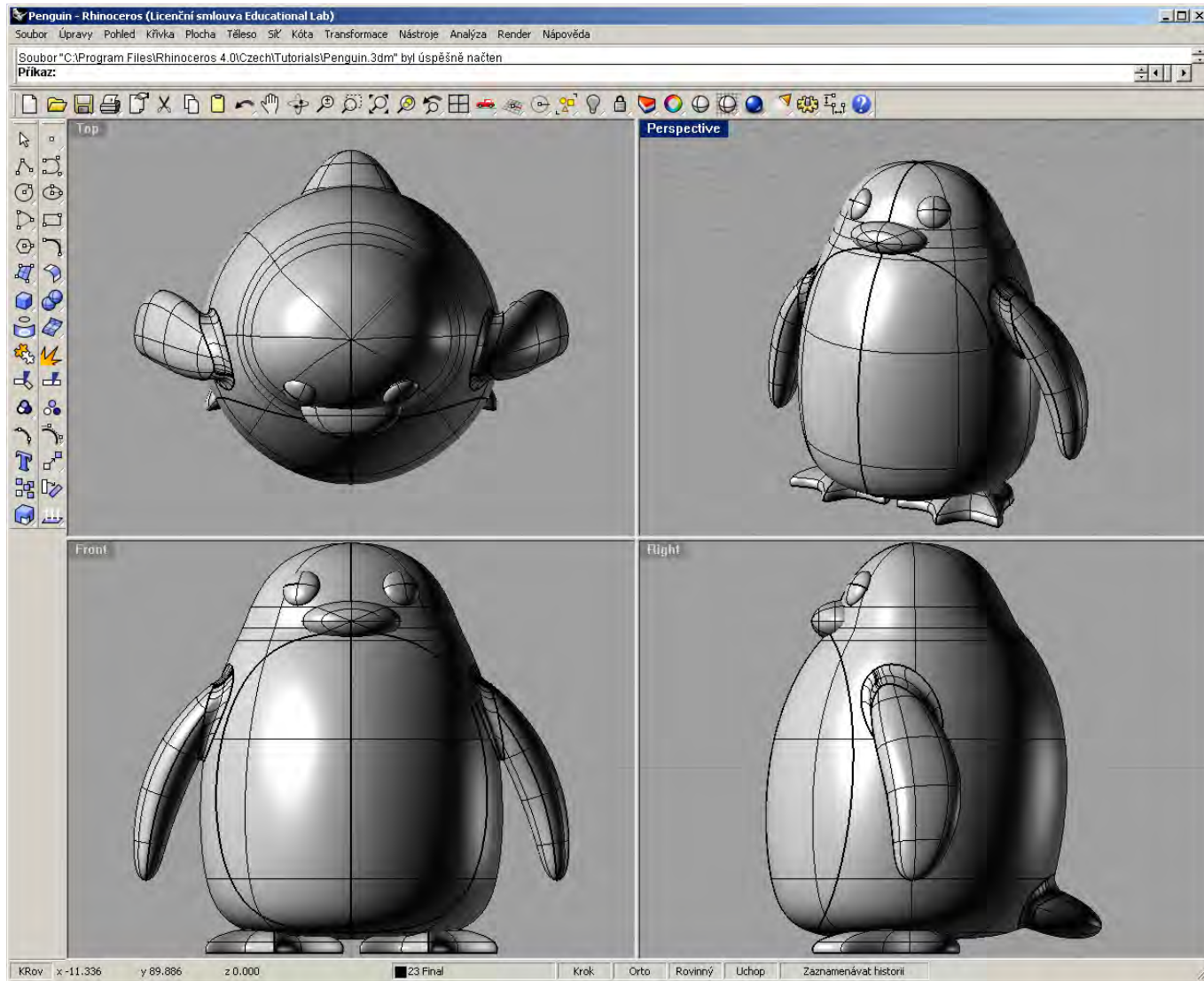
A. Dürer

Základní průměty (směry promítání)

- narys, půdorys, bokorys, názorné promítání (zobrazení)

Zobrazení 3D předmětu

Počátky zobrazovacích metod

Stavitelství – Babylónská říše (19. stol př. n. l.)

MS 3031

Architect's drawing of the ground plan of the palace
of Nur Adad in Larsa. Larsa, 1865-1850 BC

Počátky zobrazovacích metod

Stavitelství – Egypt (2. stol př. n. l.)

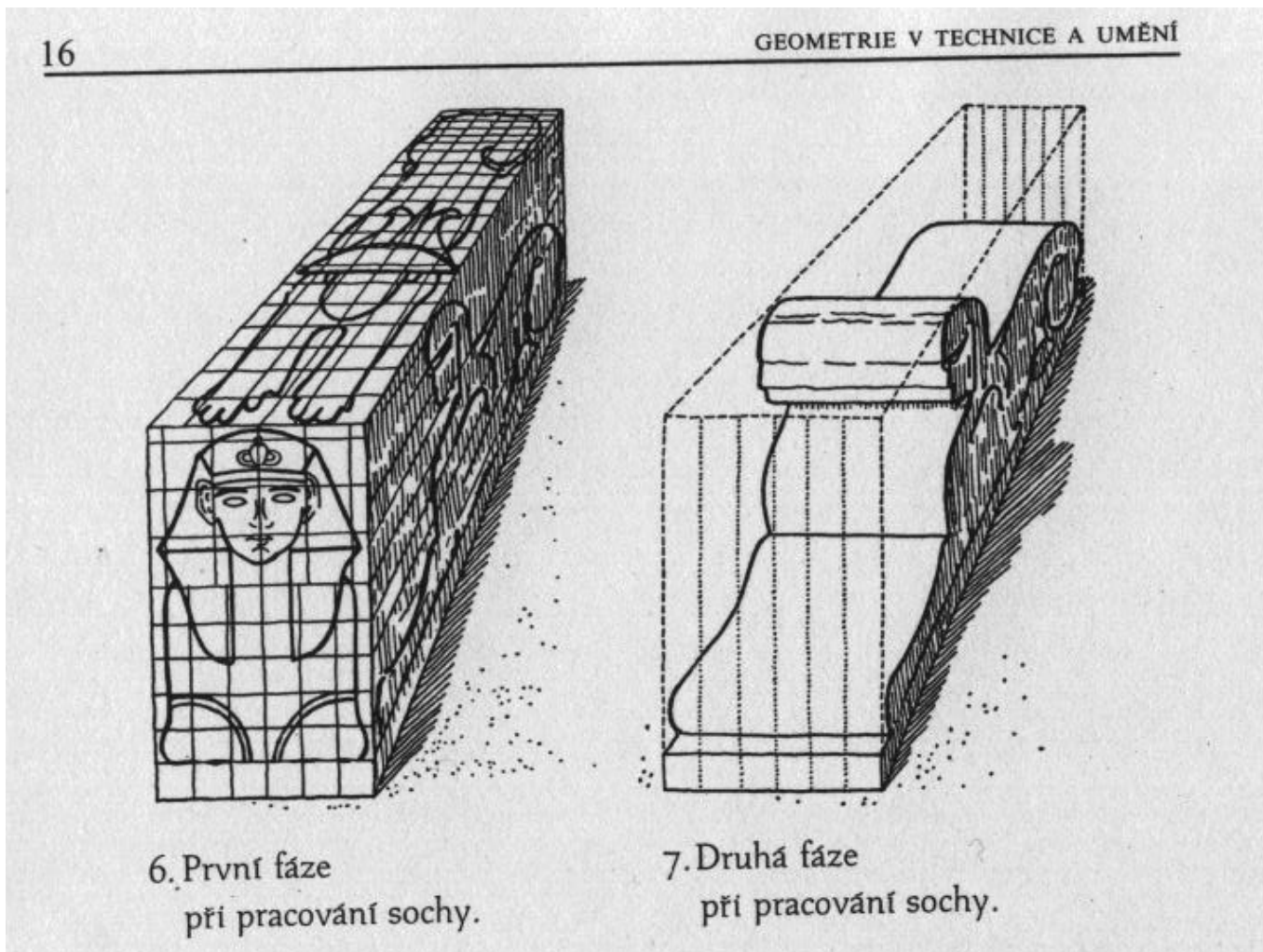
Isidin chrám, ostrov Phila

<<http://www.philae.nu/Egypttrip/Philae3.html>>

Počátky zobrazovacích metod

Umění – Egypt (2. stol př. n. l.)

Uplatnění nárysu, bokorysu a půdorysu při tvorbě soch ve starověkém Egyptě
[*Geometrie v technice a umění*. Praha: ČVUT, 1985.]

Počátky zobrazovacích metod

Stavitelství – Evropa / Gotika (12. – 15. stol)

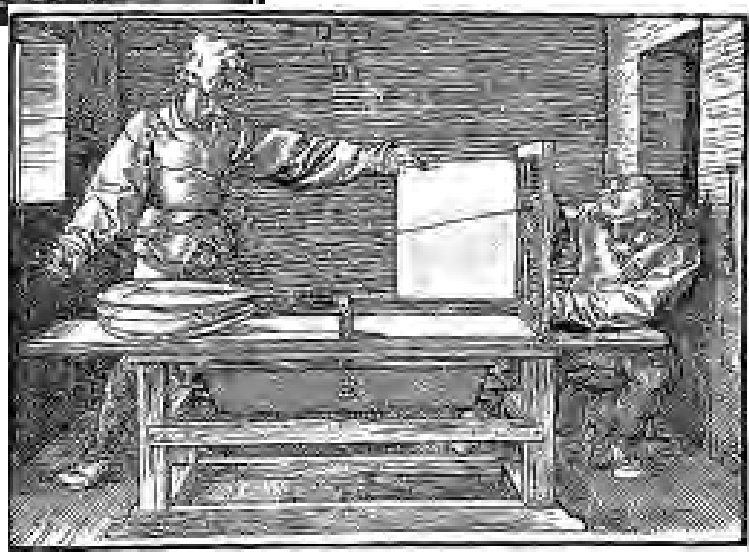

Oxford, kapele Sv. Jana Evangelisty, 13. století
<<http://www.mhs.ox.ac.uk/compassandrule/medieval-drawing>>

Počátky zobrazovacích metod

Umění – Evropa / Renaissance (15. – 17. stol.)

Albrecht Dürer (1471-1528)

http://en.wikipedia.org/wiki/Albrecht_D%C3%BCrer

Počátky zobrazovacích metod

Umění – Evropa / Renaissance (15. – 17. stol.)

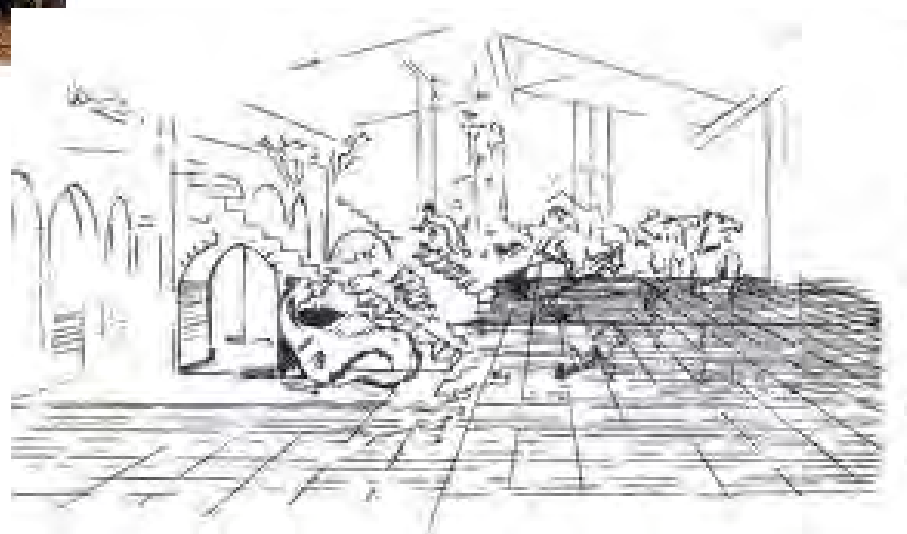
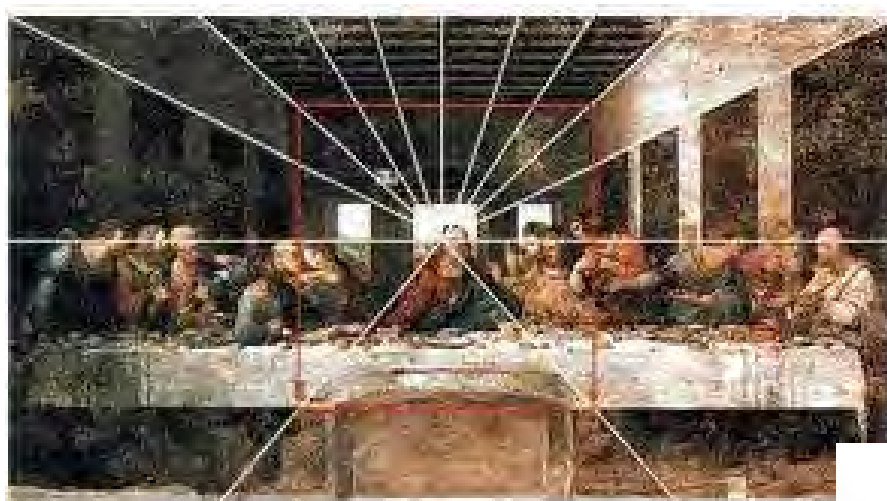
Počátky zobrazovacích metod

Umění – Evropa / Renaissance (15. – 17. stol.)

Počátky zobrazovacích metod

Umění – Evropa / Renaissance (15. – 17. stol.)

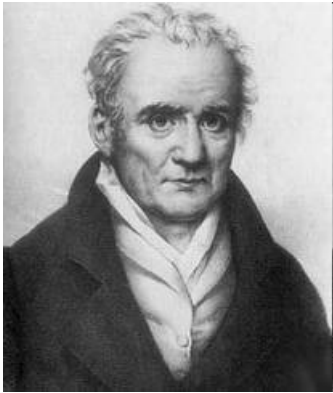

Leonardo da Vinci (1452-1519)

<http://en.wikipedia.org/wiki/Leonardo_da_Vinci>

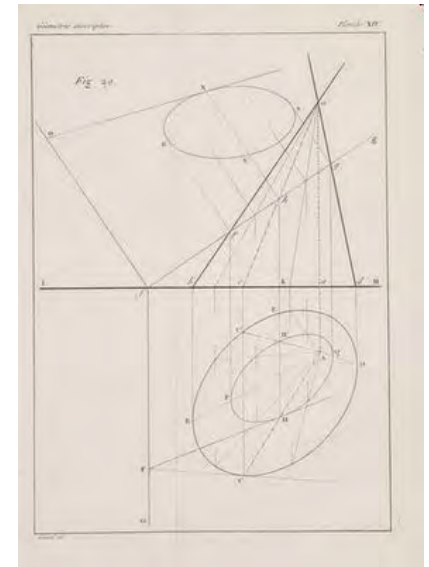
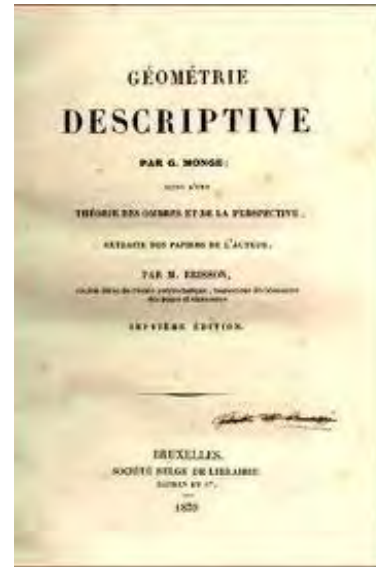
Počátky Deskriptivní geometrie

Francie (16. – 17. stol.)

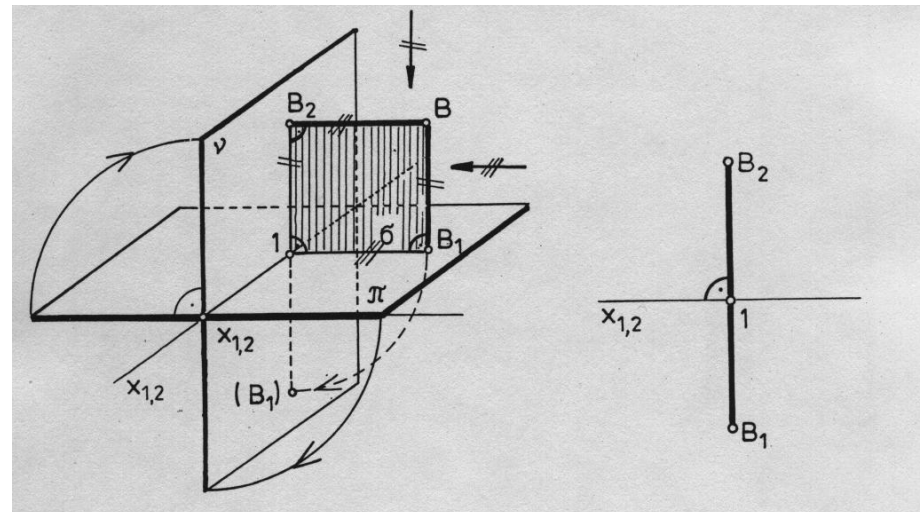

Gaspard Monge (1746-1818)

<http://en.wikipedia.org/wiki/Gaspard_Monge>

Gaspard Monge
začal systematicky využívat
sdužení průmětů
(Mongeovo promítání)

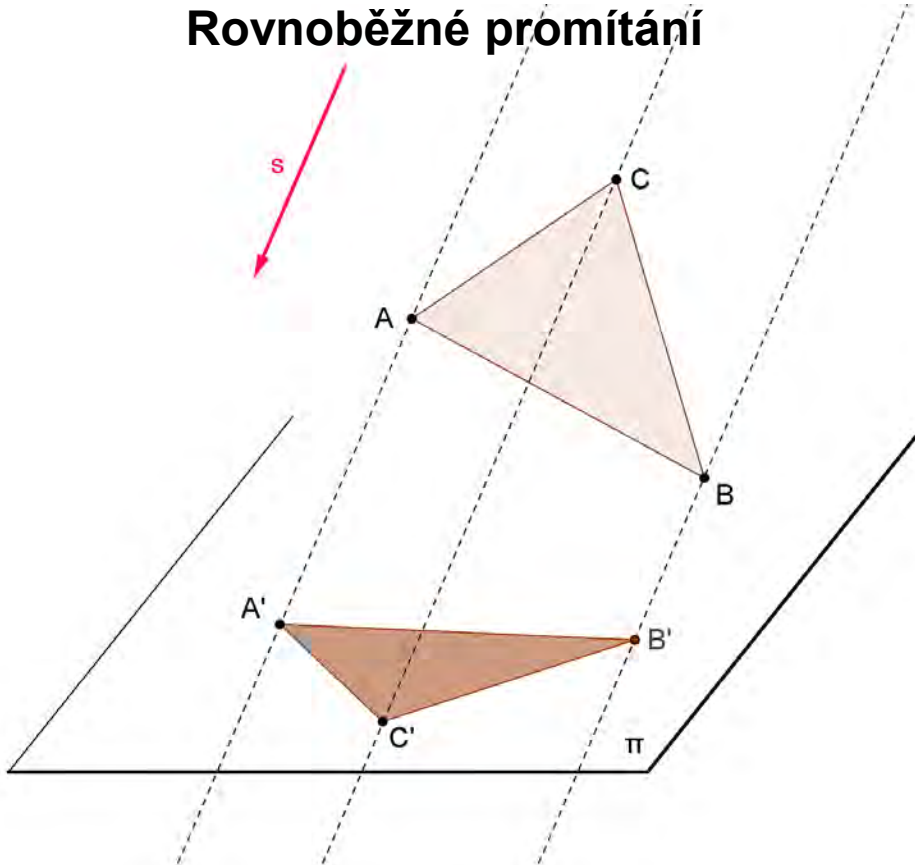

Promítání

Promítáním rozumíme zobrazení trojrozměrného prostoru E_3 na rovinu E_2 .
Promítat ale můžeme také třeba dvojrozměrný prostor E_2 na přímku E_1 apod.

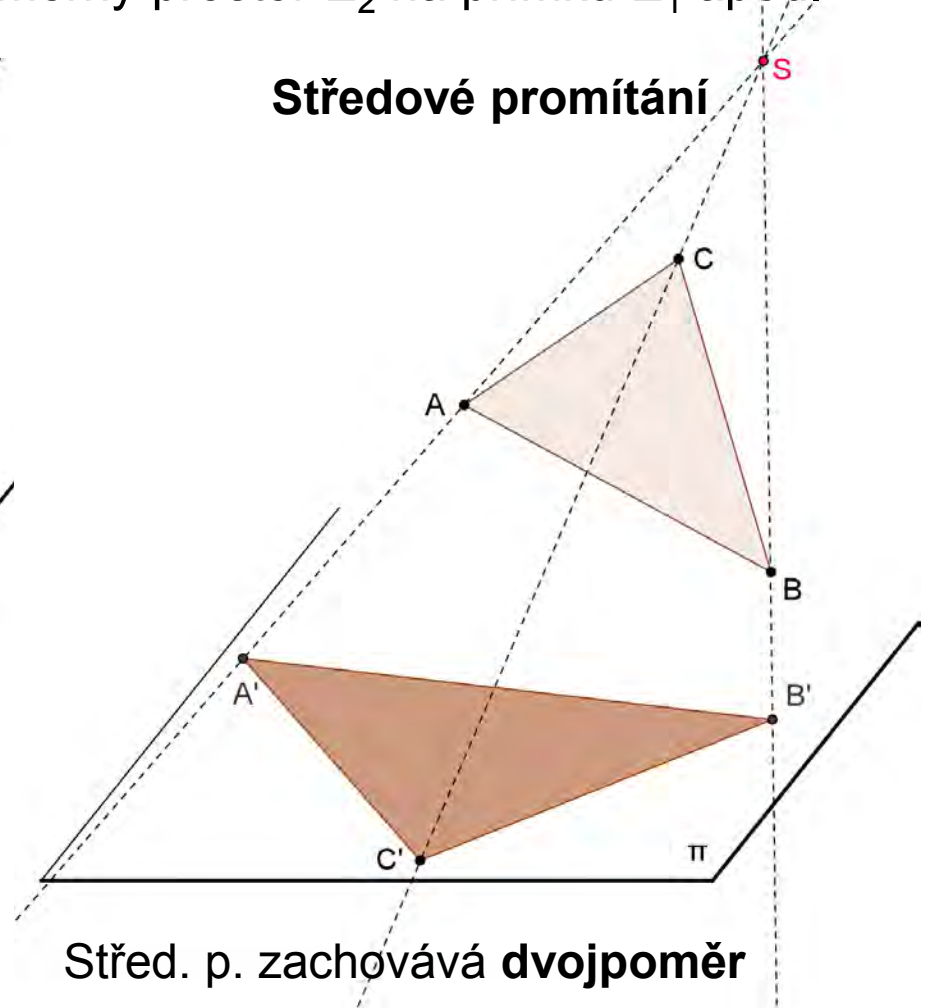
Rovnoběžné promítání

Rovnob. p. zachovává **dělicí poměr**

$$\lambda = (ABC) = \frac{C - A}{C - B}$$

Středové promítání

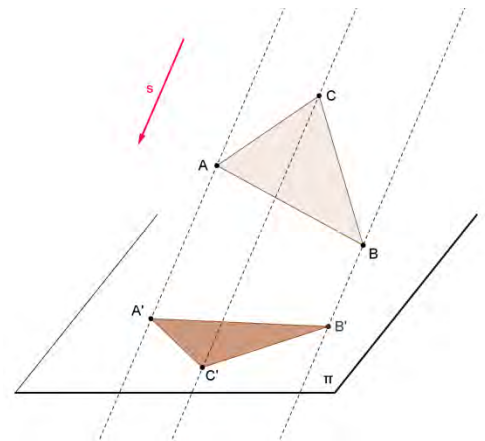

Střed. p. zachovává **dvojpoměr**

$$(ABCD) = \frac{(ABC)}{(ABD)}$$

Rovnoběžné promítání

- Kótované promítání
- Mongeovo promítání
- Kosoúhlé promítání
- Axonometrie (pravoúhlá, kosoúhlá)

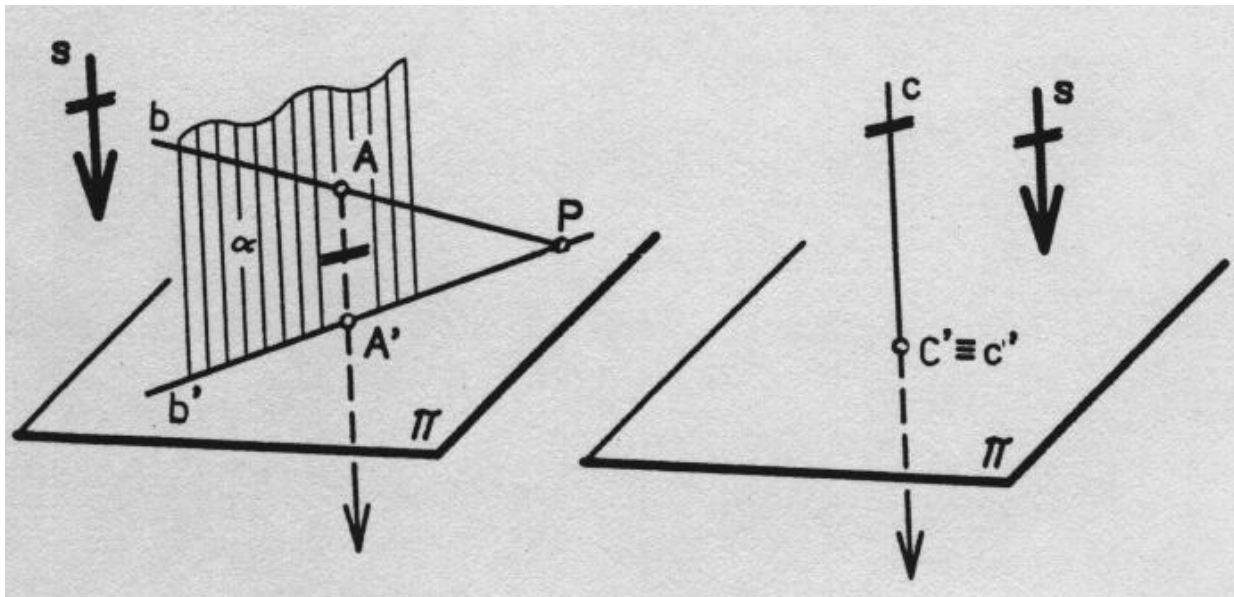
Rovnoběžné promítání je dáno průmětnou π a směrem promítání s , který není rovnoběžný s průmětnou.

Přímku rovnoběžnou se směrem promítání s nazýváme promítací přímka, rovinu rovnoběžnou se směrem s pak nazýváme promítací rovina.

Průmětem přímky je

Průmětem přímky je

přímka nebo bod

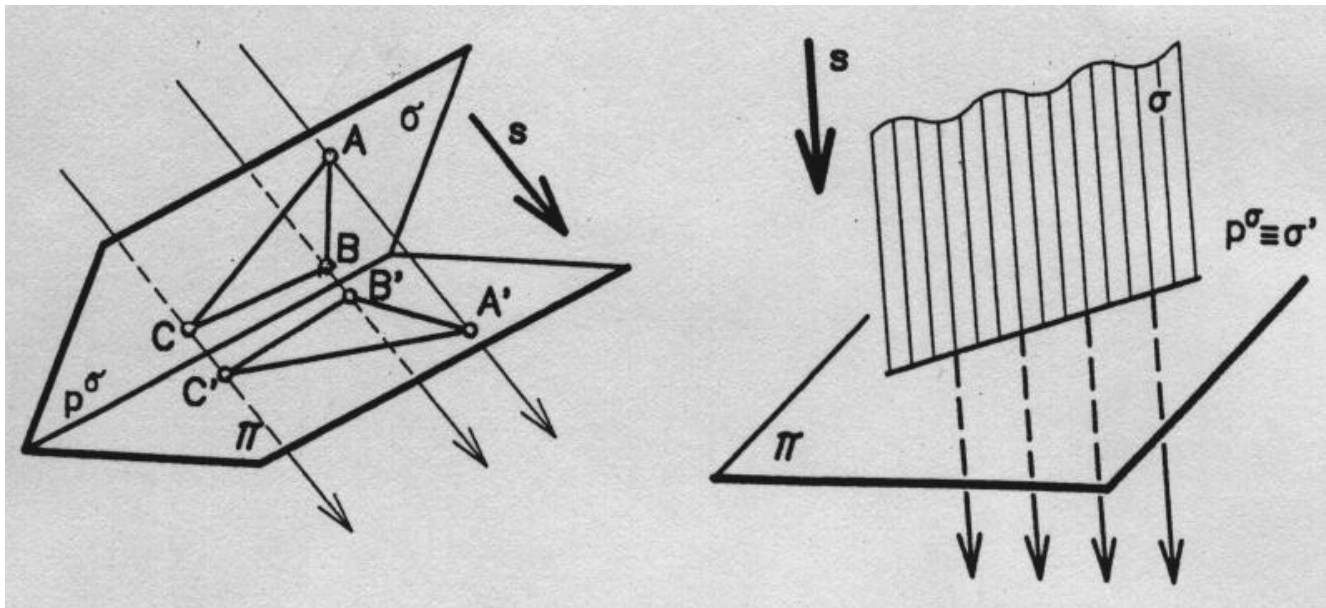
P ... stopník přímky

c ... promítací přímka

Průmětem roviny je

Průmětem roviny je

celá průmětna π nebo přímka

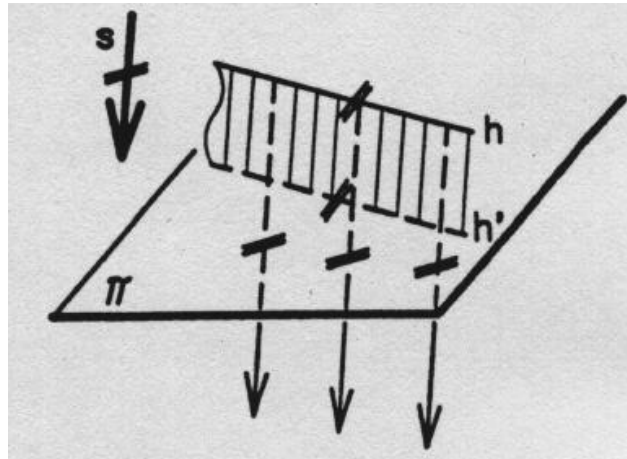
p^σ ... stopa roviny

σ' ... průmět promítací roviny

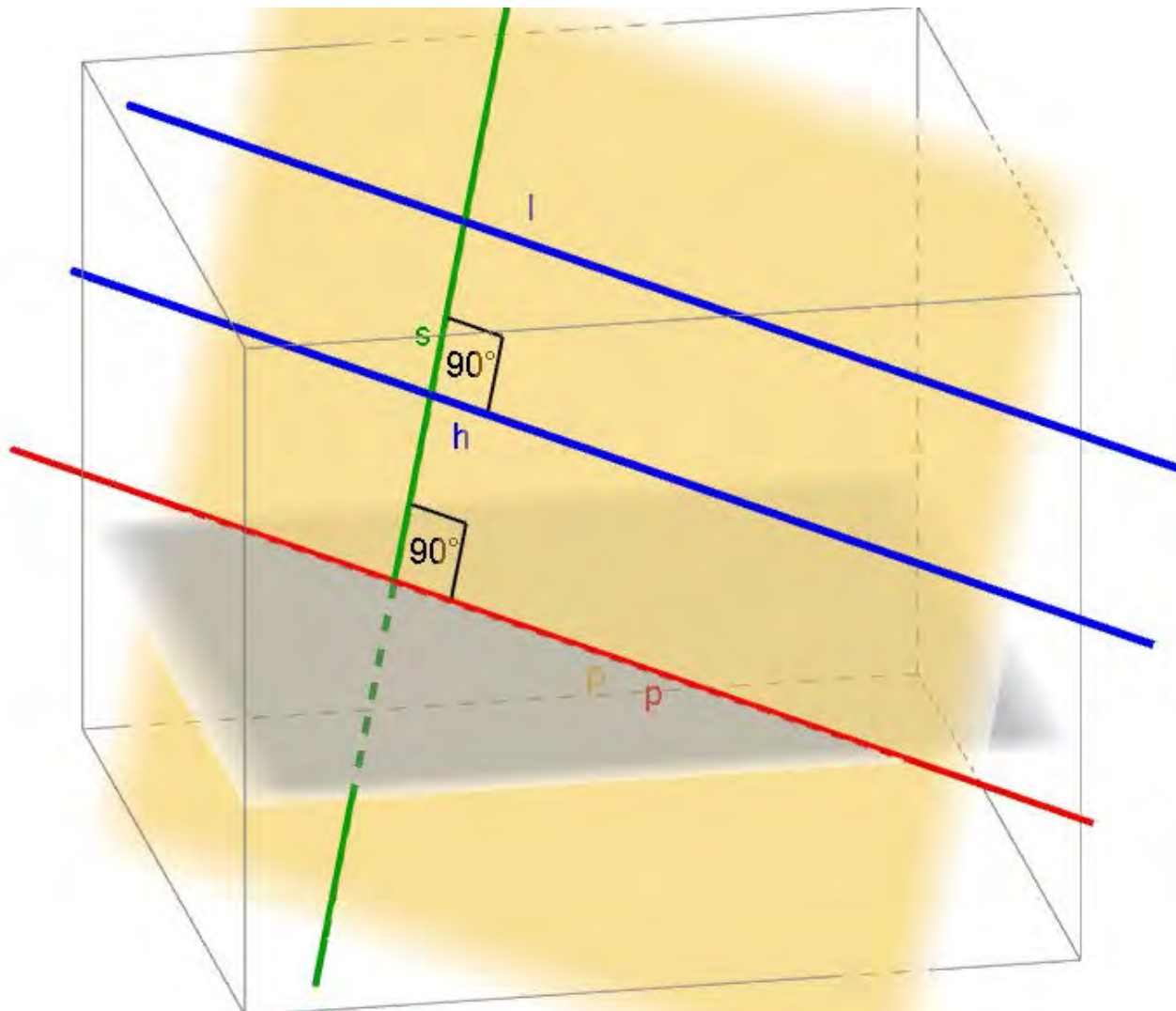
Hlavní přímky roviny jsou přímky roviny rovnoběžné s průmětnou π :

h ... hlavní přímka

h' ... průmět hlavní přímky

Hlavní a spádové přímky

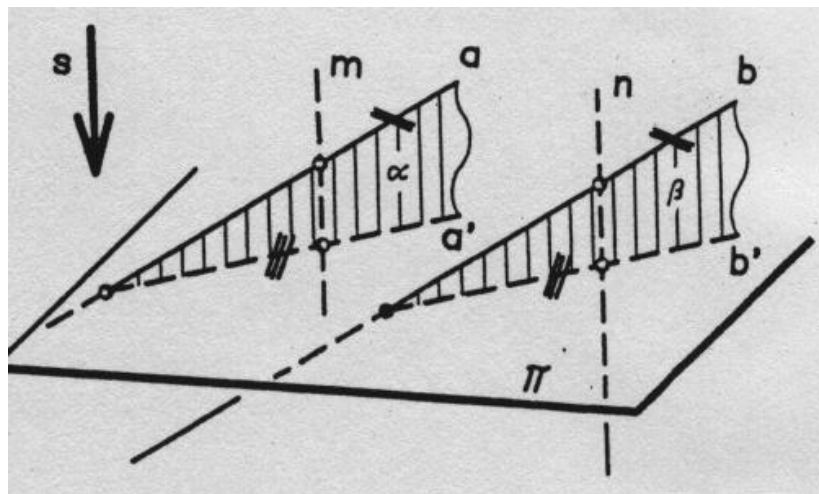

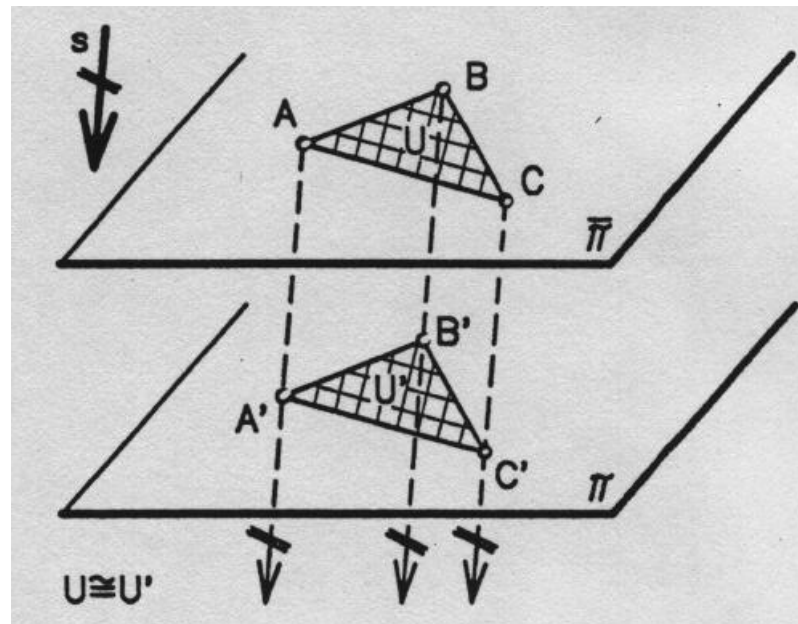
Průmětem rovnoběžných přímk a , b jsou

Průmětem rovnoběžných přímek a , b jsou

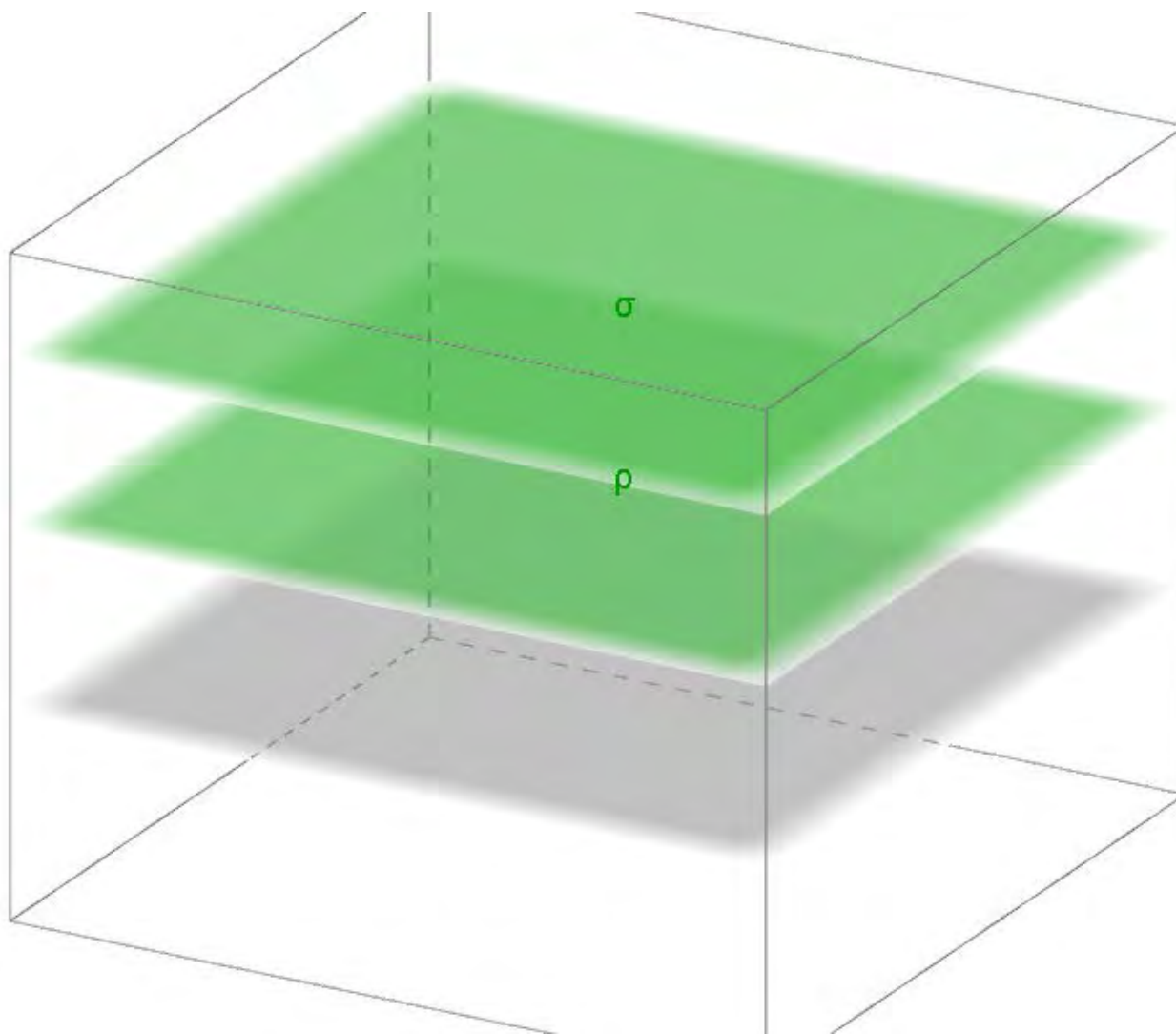
rovnoběžné přímky a' , b' nebo dva body

Hlavní roviny jsou roviny rovnoběžné s průmětnou π . Průmět útvaru ležícího v hlavní rovině je s ním shodný

Hlavní roviny

Volné rovnoběžné promítání

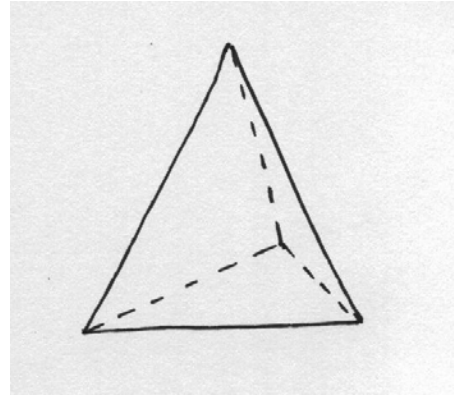
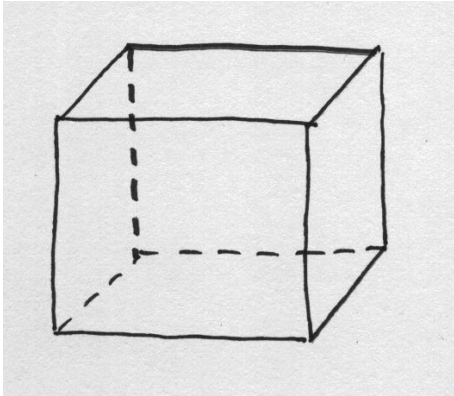
Načrtněte zadání úlohy:

Zdeněk si z 5 skleněných tabulí sestrojil akvárium. Tři z nich měly rozměry 60 cm × 40 cm a dvě 40 cm × 40 cm.

- a) Kolik litrů vody musel Zdeněk nalít, když naplnil akvárium do $\frac{2}{3}$?
- b) Do jaké výšky sahá voda, jestliže Zdeněk nalil do akvária 54 l vody?

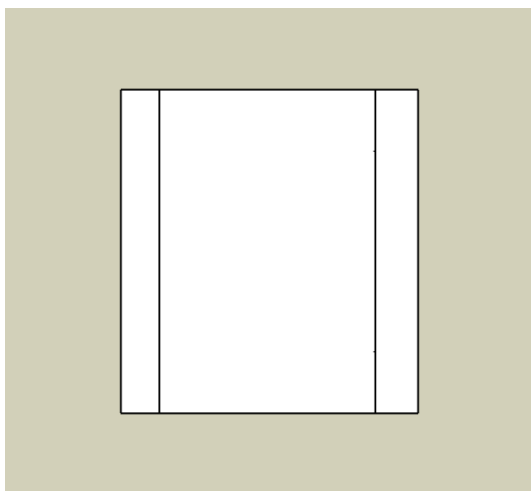
(Milan Hejný, Darina Jirotková a kol., *Matematické úlohy pro druhý stupeň základního vzdělávání*, UIV 2010.)

Volné rovnoběžné promítání

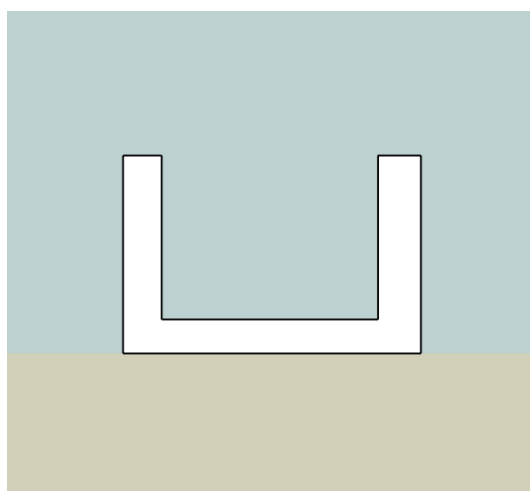

- Shodné a navzájem rovnoběžné úsečky se promítají do úseček, které jsou také shodné a navzájem rovnoběžné.
- Útvar, který leží v průmětně nebo v rovině s průmětnou rovnoběžné (tzv. průčelová rovina), se promítá do útvaru, který je s ním shodný.

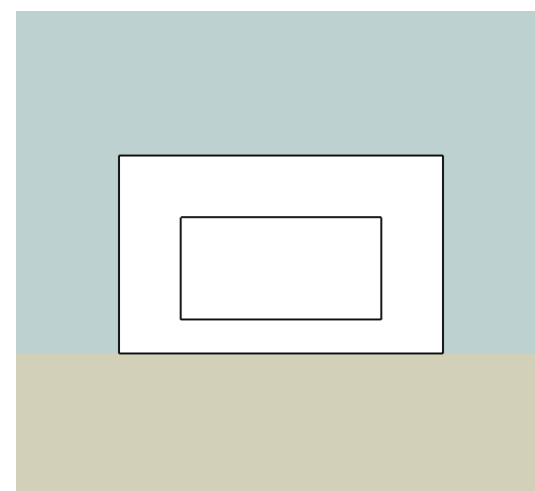
ÚKOL: Ve volném rovnoběžném promítání nekreslete útvar, který je dán
půdorysem, nárysem a bokorysem.

půdorys

nárys

bokorys